

Jak na korektury v pdf

(zejména pro potřeby komunikace
na ose redaktor–sazeč v nakladatelství)

v. 06

© Jakub Krč, 2016

© Nakladatelství Karolinum, 2016

Možno volně šířit s uvedením zdroje.

Obsah

Co je pdf korektura?	2
Nástroje: kde je najdu?	3
Nástroje: co je co?	4
Na co nemáme nástroj?	10
Co když potřebuji...	11
Jednoznačnost a kompetence	12

...příliš se zasadně černým
...o změnu v textu se
...stejně výši, co nejbliže
...ena označujeme svíslou
...okraji textu, kde k ní
...že řídce nebo blíže k ní
...značeť. U více chybných
...vodorovnou čárkou na-

1 m
lé tá pí
tych př

...slovo ~~blatě~~ sebe škrta-
...poslední písmeno a po
...y správný text. Přebyť-
...škrtače kolmicí, slova
...ě, s kolmicemi na kon-
...téže značky znak pro
...tit! Scházející písmen-
...které po straně vedle
...chybějí písmeno.

1 n b

...žijeme? znamének. Chy-
...čárkou pro spojení nebo
...mezery mezi řádky, ale
...třeba v souvislém textu
...řády. Podobnou čárou
...pození slov nebo písmen.
...očíslováním správným
...í na okraji listu. Chyb-
...na okraji a při-
...má-li být slovo vysazeno
...ne je a po straně napi-
...správné pořadí řádek
...ek podle správného po-

1 no

*# pro ně
dalších*

Hi koda Bala

→ kura.

Co je pdf korektura?

V dnešní době má bohužel výraz „korektura v pdf“ – bez podrobnější domluvy – až příliš mnoho různých významů. Znamená např.:

- klasickou papírovou korekturu oskenovanou do pdf dokumentu;
- „klasickou korekturu“, kdy místo tužky a papíru jsou použity ke kreslení značek do pdf myš, prst nebo pero tabletu;
- „klasickou korekturu“, kdy se korektorské značky vkládají do pdf pomocí nástroje Adobe Readeru nazvaného razítko (hodně rozšířené v anglosaském světě);

- korekturu provedenou korekturními nástroji Adobe Readeru;
- korekturu provedenou do pdf pomocí komentářů, „žlutých lístečků“;
- atd.

Adobe Reader nabízí nezměrné možnosti vyznačování od značky po škrtnutí po vkládání příloh či multimediální komentář.

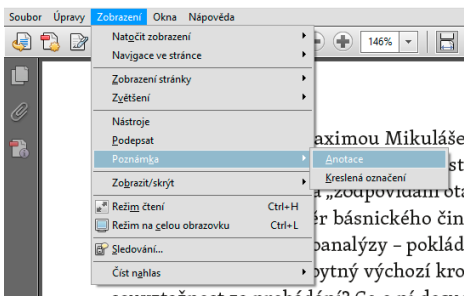
Tento návod vybírá pouze nástroje, které poslouží v prostředí normované výměny rukopisů (např. v nakladatelství), vytvářející plnohodnotnou náhradu za papírovou korekturu.

Nástroje: kde je najdu?

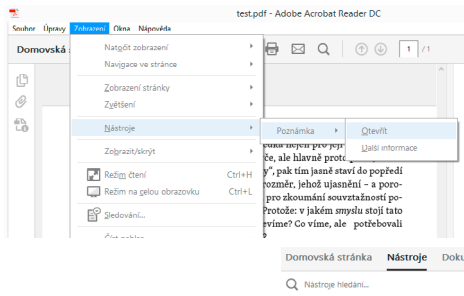
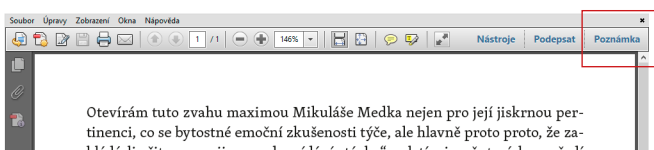
Na korekturu v Acrobatu potřebujete program Reader od Adobe, ideálně v novější verzi, tj. 11 (poslední z verzí, co běží i pod Win XP) nebo DC, ve starších nemusí být nástroje a panely na stejných místech, byť fungovat by měly podobně.

Ke korekturním nástrojům se dostaneme přes menu Zobrazení > Poznámka (11) nebo Zobrazení > Nástroje > Poznámka (DC), příp. přes panel Poznámka (11; v anglické verzi Comment) či Nástroje > Poznámka (DC).

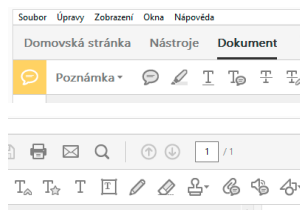
TIP Existuje řada placených i bezplatných alternativních prohlížečů pdf souborů, které také nabízejí korekturní nástroje: je však třeba před jejich použitím ověřit, zda dávají na straně sazeče stejný výsledek jako korektury v Readeru. Bez tohoto ověření je prosím nikdy nepoužívejte!

Reader 11

Reader DC

Nástroje: co je co?

Princip pdf korektury je podobný principu korektury papírové: označíme (myší) závadné místo, vybereme ikonu nástroje (analogie s korektorskou značkou) a vyznačíme opravu.

Ne všechny nástroje jsou vhodné pro potřeby knižních korektur; nejčastěji používané najdete vysvětlené vpravo (s ikonami z Readeru 11 i DC).

TIP *Někomu může vyhovovat zvláštní režim, kdy lze škrtat či nahrazovat v textu stejně jako ve Wordu, bez klikání na jednotlivé nástroje. Aktivujete ikonou:*

POZOR! *Je výhodnější zanášet PDF korektury do jednostránkového dokumentu. V pdf dvojstránkovém totiž Reader postupuje nelogicky, chápe protilehlé řádky dvojstrany jako pokračující jeden řádek, a korektura pak může být pro sazeče nepřehledná.*

Pozor, toto **není** nástroj pro textovou korekturu, ale **komentář**. Není svázaný s určitým místem a hodí se proto jen pro obecné poznámky, např. „na tuto stranu umístit kamkoli obr. 26 a 27“. Neměl by být umístěn do textu, ale na vyhrazené místo, kde nebude kolidovat s korekturní-

mi nástroji (roh stránky ap.). V žádném případě **neslouží** k textové korektuře: nelze tedy např. ke slovu „kontext“ přidat komentář s textem „nahraď za: komplex“, na takovou opravu je třeba použít vhodný textový nástroj – nástroj pro nahrazení textu. Více k tomu např. toto video.

Nástroj na **vložení** textu: na místo kurzoru vloží slovo, větu, cokoli – do okna vepíšeme požadovanou vsuvku.

Nástroj pro **nahrazení** textu: myší označíme text, který má být nahrazen jiným, a nový text vepíšeme do okna.

Nástroj pro **škrt, deleatur**. Myší vyznačíme text, který má být smazán.

Nástroj pro **barevné podtržení textu**. Hodí se například pro vyznačení nějaké globální změny, kterou na začátku korektury v komentáři popíšeme: např. „vše podtržené nahraď kapitálkami“.

Podobně lze na jeden typ globální změny použít i nástroj na „zažlucení textu“: a opět je třeba ho pomoci komentáře popsat – např. „vše takto označené sazej jako motto“.

Nástroj pro **poznámku spojenou s textem**. Potřebujeme-li text komentovat nad rámec korekturních nástrojů (např. „v celé větě příliš úzké mezery“, „zde použít jiný font“ ap.), vyznačíme ho myší a komentář napíšeme do okna. Tento nástroj je také vhodný pro označení změny řezu: označíme text a do komentáře napíšeme např. „kurziva > tučný“.

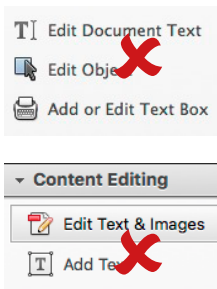

Nástroj na **vložení** textu: na místo kurzoru vloží slovo, větu, cokoli – do okna vepíšeme požadovanou vsuvku.

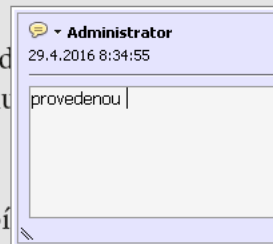
Nezapomeňte vkládané slovo napsat včetně mezery – při ručním vkládání si ji sice sazeč domyslí, ale při automatizovaném by se mu slova bez mezery slila v jedno.

POZOR! V *placených verzích Acrobatu existuje nástroj, který umožňuje přímo přepisovat text v pdf, podobně jako když píšete ve Wordu. Pro korekturu je zcela nevhodný: nezanechává po sobě stopu a korektura je tedy zcela neviditelná, odhalitelná jen srovnáním původního a nového textu!*

- korekturu korekturními nástroji Adobe Readeru;
- korekturu provedenou pomocí komentářů, „žlutá“
- atd.

Adobe Reader nabízí možnosti vyznačování od značky po škrtnutí po vkládání příloh či multimediální komentář.

Nástroj pro **nahrazení** textu: myší označíme text, který má být nahrazen jiným, a nový text vepíšeme do okna.

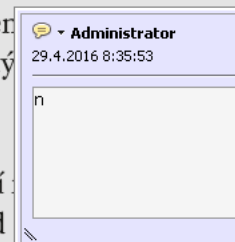

TIP V papírové korektuře rozhoduje ekonomičnost a přehlednost: měníme-li jedno písmeno ve slově (zvaha > úvaha), vyznačíme právě a jen ono jedno písmeno. Stejně to můžeme udělat i v pdf korektuře, tady je ale ekonomičtější vyznačit celé slovo: sazeč jen dvakrát klikne a slovo překopíruje, nemusí složitě vyznačovat jedno písmeno: celý zásah je rychlejší.

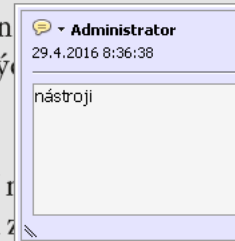
- korekturu korekturními nástroji Adobe Readeru;
- korekturu provedením komentářů, „žlutý“
- atd.

Adobe Reader nabízí možnosti vyznačování od začátku po vkládání příloh či multimediální komentář.

- korekturu korekturními nástroji Adobe Readeru;
- korekturu provedením komentářů, „žlutý“
- atd.

Adobe Reader nabízí možnosti vyznačování od začátku po vkládání příloh či multimediální komentář.

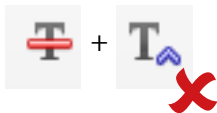

Nástroj pro **škrt, deleatur**. Myší vyznačíme text, který má být smazán.

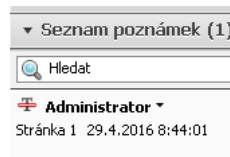
Na rozdíl od předchozích nástrojů nedoprovází škrt žádné okno: musí být tedy jednoznačný.

POZOR! Častou chybou je *redundance*: místo použití jedné značky pro náhradu textu za jiný jsou použity značky dvě, nejprve škrt a pak vložení nového textu. Právě pro *ekonomičtější a přehlednější korekturu* nabízí Reader značku náhrady, která oba kroky slučuje do jednoho.

Adobe Reader nabízí nezměrné možnosti vyznačování od značky po škrt po vkládání příloh či multimediální komentář.

~~Adobe~~ Reader nabízí nezměrné možnosti vyznačování od značky po škrt po vkládání příloh či multimediální komentář.

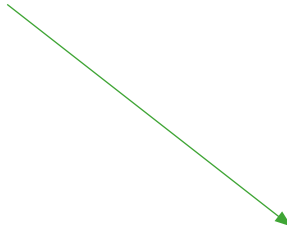

Nástroj pro **barevné podtržení textu**. Hodí se například pro vyznačení nějaké globální změny, kterou na začátku korektury v komentáři popíšeme: např. „vše podtržené nahrad kapitálkami“.

Podobně lze na jeden typ globální změny použít i nástroj na „zažlucení textu“: a opět je třeba ho pomoci komentáře popsat – např. „vše takto označené sázej jako motto“.

Toto je komentář podávající obecnou legendu k vyznačeným změnám.

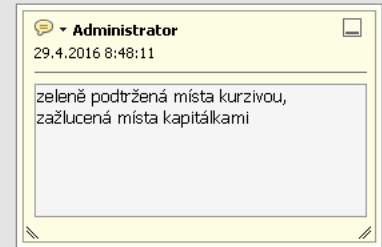

Co je pdf korektura?

V dnešní době má bohužel výraz „korektura v pdf“ – bez podrobnější domluvy – až příliš mnoho různých významů. Znamená např.:

- **klasickou** papírovou korekturu oskenovanou do pdf dokumentu;
- „**klasickou korekturu**“, kdy místo tužky a papíru jsou použity ke kreslení značek do pdf myš, prst nebo pero

Adobe Reader nabízí nezměnnosti vyznačování od značky po vkládání příloh či multimed komentář.

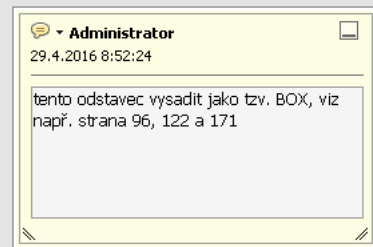

Nástroj pro **poznámku spojenou s textem**. Pokud potřebujeme text komentovat nad rámec korekturních nástrojů (např. „v celé větě příliš úzké mezery“, „zde použít jiný font“ ap.), vyznačíme ho myší a komentář napíšeme do okna.

Tento nástroj je také vhodný pro označení změny řezu: označíme text a do komentáře napíšeme např. „kurziva > tučný“.

Adobe Reader nabízí nezměrné možnosti vyznačování od značky po škrtnutí po vkládání příloh či multimediální komentář.

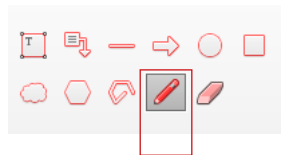
Tento návod vybírá pouze nástroje, které poslouží v prostředí normované výměny rukopisů (např. v nakladatelství), vytvářející plnohodnotnou náhradu za papírovou korekturu.

Na co nemáme nástroj?

Přestože je princip pdf korektury systémový, resp. se o systém snaží, nemá za sebou tak dlouhou tradici jako korektura papírová, a tak se vyvíjí a doplňuje.

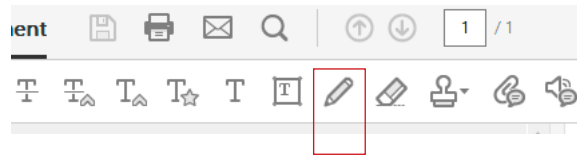
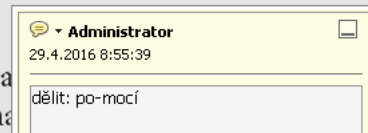
Na některé jevy také jednoznačný nástroj nemá: například **špatné dělení slov**. Řeší se např. komentářem svázaným s textem, ale dá se řešit elegantněji nástrojem na kreslení: což je „tužka“, kterou změnu jednoduše vyznačíme, „myší namalujeme“. Najdete ji v dalším panelu s kreslicími nástroji:

Adobe Readeru;

- korekturu provedenou do pdf pomocí komentářů, „žlutých lístečků“;
- atd.

Adobe Readeru
nosti vyzna

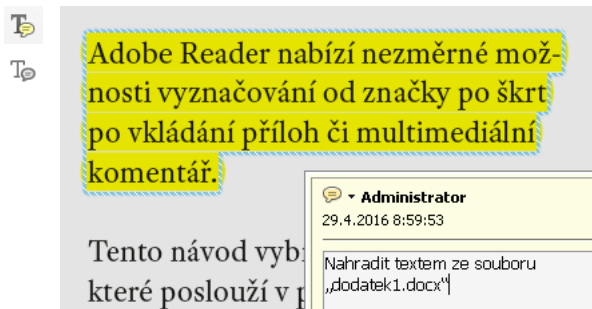
– korekturu korekturními nástroji Adobe Readeru;

- korekturu provedenou do pdf pomocí komentářů, „žlutých lístečků“;
- atd.

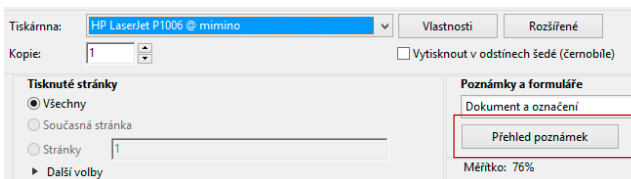
Co když potřebuji...

...vložit několik odstavců nového textu? Přestože nástroj na vložení textu umožňuje vložit libovolně dlouhý text a lze do něj nakopírovat i text s formátováním, tedy např. s řezy, práce s ním na straně sazeče není pohodlná: je lepší odkázat pomocí komentáře svázaného s textem na externí soubor v docx:

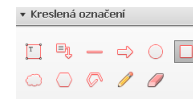
...vyznačit obrovské množství korektur, desítky na stránku, a korektura v pdf se mi jeví nepřehledná? Pak se bude sazeči jevit ještě nepřehlednější. Domluvte se s ním na dodání nového textu v docx a znovuzalomení příslušné pasáže a žádnou korekturu nedělejte.

...korekturu v pdf vytisknout? Adobe Reader umí dokument s pdf korekturami vytisknout tak, že po každé stránce s textem vloží stránku s korekturami a očíslovanými odkazy na ně. Stačí aktivovat v tiskovém dialogu.

...označit opakující se slova pod sebou, a nechci/nemůžu použít zažlucení? Lze např. využít obdélník z kreslicích nástrojů:

umožňuje vložit novou u textu a lze do něj nakopírovat text s formátováním, tedy na práci s ním na straně sazeče

Jednoznačnost a kompetence

Stejně jako papírová korektura musí být i ta v pdf **jednoznačná**.

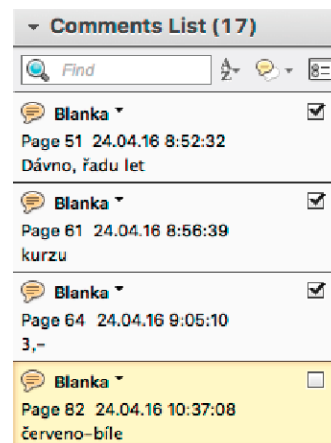
Pokud jde o korekturu určenou z redakce do rukou sazeče, **nepatří do ní** žádné komentáře místo nástrojů („*laskavě ze stojatého udělejte ležaté*“), volby k rozhodování („*tady bud' vynechat xxx, nebo doplnit xxx, příp. xxx*“), řečnické otázky a vůbec subjektivní glosy („*takto???*“), kompetenčně nepatřičné pokyny („*projděte všechna data narození a...*“) či nejasné formule („*titulky sebevědoměji!*“) nebo pokyny v cizích jazycích („*переместить его на странице 26*“).

Dostane-li redaktor korekturu v pdf od autora, **musí** zajistit, aby odpovídala požadavkům na pdf korekturu,

tedy nevhodné komentáře nahradit vhodnými nástroji, nejednoznačná místa zjednotnit, pokyny a přání převést na korekturu a vyloučit z korektury vše, co tam nepatří nebo co spadá do redakční fáze.

Není samozřejmě potřeba, aby redaktor vždy a za všech okolností otrocky napravoval byť jen detailní odchylky od domluveného systému – stačí, když se domluví se sazečem, že ten takovou korekturu přijme.

Sazeč zodpovídá za řádné zanesení všech korektur: je na něm, aby si to zkontroloval. Acrobat k tomu nabízí panel s náhledem všech korektur, v němž si sazeč může krok za krokem odškrtnout provedené korektury.

(Existují dokonce softwarová řešení, která umí sama od sebe překlomit korektury z pdf do InDesignu, a sazeč je pak zaneše ještě rychleji; tím spíš je ale důležité dodržet jednotu a systém v práci s korekturními nástroji.)